

Schriftlezing: 1 Tessalonicenzen 4:1-12; 2 Tessalonicenzen 3:6-18

Tekst: 2 Tessalonicenzen 3:6-15

Baflo:

Ps. 111:1,2,6

Ps. 112:1,2,3

Ps. 127:1,2

Ps. 128:1,2,3

Gez. 141:1,2,3

Kantens:

Ps. 112:1,2,3

Ps. 127:1,2

Ps. 128:1,2,3

Gez. 179^b

Gez. 141:1,2,3

Gehouden te: Baflo, 08-07-12 (9.30 u.)
 Kantens, 08-07-12 (14.30 u.)

Thema: Blijf rustig werken in de orde van Gods wereld

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Vakantie en werk

Is vakantie houden wel bijbels? Die vraag had u, denk ik niet verwacht. Een slimmerik onder u denkt misschien: 'Domie kan makkelijk praten. Hij heeft de vakantie er al (grotendeels) opzitten. Ons met zo'n zware vraag opzadelen, dat is wel een beetje flauw. Onze vakantie moet nog beginnen. We snakken er naar. En de kinderen ook. Moet je dan met zo'n vraag aankomen?'

Ik snap die reactie. Maar ik laat ondertussen de vraag wel staan. Ik herhaal hem nog een keer: Is vakantie houden wel bijbels? Continu hard werken, dat is toch de bijbelse norm?

Het schrijverstrio Paulus, Silvanus en Timoteüs schrijft aan de christengemeente van Tessalonica: 'Wij werkten met moeite en inspanning dag en nacht, om niemand van u lastig te vallen.'

En zij vervolgen met het gezag van de Heer: 'Jullie moeten ons voorbeeld volgen. Dat weten jullie zelf.'

Dat betekent dan toch: dag en nacht werken, zonder rust met tomeloze inzet en voortdurend honderd procent inspanning. Is dat dan de bijbelse norm voor onze arbeidsmoraal?

Maar lukt dat voor ons, gewone christenen? Kun je dat wel opbrengen? Mag je je dan niet ontspannen en zo nu en dan vakantie houden? Wil God echt dat je altijd maar door werkt tot je erbij neervalt? God kennende is dat vast niet zijn bedoeling men de mens.

'Wie niet wil werken, zal niet eten.' Die gulden regel schrijft Paulus ook neer. En hij is niet de enige die daarmee aankomt.

Het zal u net zo vergaan als mij. In de vakantie hoef ik niet te werken. En ik wil ook niet werken. Althans niet mijn dagelijks werk. Ik mag mij dan ontspannen en genieten van rust, van Gods goede gaven en Gods goede schepping.

Of hebt u in de vakantie toch stiekem het gevoel: 'Ik zou eigenlijk dit of dat...' En je voelt je bezwaard dat je er tussen uit gebroken bent? Je moet toch altijd aan het werk zijn?

Hoe zou Paulus het volgehouden hebben? Zou hij nooit eens vakantie genomen hebben?

Dit soort vragen komt op bij het lezen van de tekst, op deze zondag vlak voordat de vakantie van velen in onze regio begint. Misschien toch goed om je er even op te bezinnen, in alle rust.

Hoe mag je als christen werken en vakantie houden in Gods wereld en in de verwachting van de komst van onze Heer Jezus Christus?

In elk geval niet opgejaagd of overspannen, maar in alle rust. Rustig werken is het parool voor de christenen.

Paulus' gezaghebbende woord in dit bijbelgedeelte vat ik samen in het thema van de preek:

Blijf rustig werken in de orde van Gods wereld

2. Onrust

Het discussiepunt tussen Paulus en de gemeente van Tessalonica is niet: vakantie, ja of nee. Niet het dilemma: mag je onbekommerd van vakantie genieten of moet je altijd hard werken. We weten niet eens of er in die wereld in zijn algemeenheid wel sprake was van vakanties.

Wat Paulus bij de christenen in Tessalonica constateert en streng afwijst is een verkeerde houding tegenover het dagelijks werk. Er zijn mensen die zich op dat terrein ongeregeld gedragen.

Het lijkt alsof er in de stad arbeidsonrust is. Sociale onrust is er in elk geval. Daar hebben Paulus en Silas zelf last van gehad, toen zij daar het evangelie kwamen verkondigen. Lees maar na in Handelingen 17. Ze moesten hals over kop weer vertrekken, de gelovigen in die onrustige situatie achterlatend.

De onrust is kennelijk niet geluwd na Paulus' vertrek. Eerder nog toegenomen. En de christenen zaten daar midden in. Deden daar soms ook aan mee. Ook onder hen is werkonwilligheid. En het is nog steeds zo: de hele dag rondslechteren op het marktplein zonder werk, dat is een voedingsbodem voor relletjes.

Maar het past niet bij mensen die christen geworden zijn, maakt Paulus duidelijk in beide brieven aan de gemeente van Tessalonica.

Daar komt bij, dat er in de gemeente allerlei misverstanden dreigen en ontstaan over de terugkomst van de Heer Jezus. Heel intens keken de mensen daar naar uit. Er waren er zelfs die beweerden, dat het koninkrijk van God al gekomen was. En dat motiveert niet echt om gewoon met je dagelijkse werk bezig te zijn. Als je denkt dat het Koninkrijk van God een soort luilekkerland is, waar je alles krijgt en de gebraden kippen je in de mond vliegen, ja dan laat je de spade snel staan en laat je het weefgetouw of andere industriële voorwerpen werkzaamheden over aan de vrouwen. Laten zij zich daar maar mee bezig houden.

Dit soort gedachten en ideeën veroorzaakten veel onrust en onzekerheid binnen de gemeente. Daar heeft Paulus de mensen al stevig op aangesproken in hoofdstuk 2 van de brief.

'Mensen, laat je niet onrustig maken. Houd het hoofd koel in de verwachting van Jezus' komst. Laat je niet misleiden door wargeesten. Laat je ook je rust niet afpakken, maar blijf rustig aan het werk in de goede orde van Gods wereld, in gelovige afhankelijkheid van God, je Vader.'

Rust, dat is een kernwoord in deze brief. In de eerste brief ook al, trouwens. Paulus spoort de broeders en zusters aan *"er een eer in te stellen in alle rust uw eigen zaken te behartigen en uw eigen brood te verdienen. Dat hebben wij u opgedragen..."* (1 Tess. 4:11)

Rustig blijven en rustig werken. Dat is een heel aangelegen punt voor de apostel. Het hoort bij een christelijke levensstijl. Paulus legt er grote nadruk op en noemt meerdere keren de naam van de Heer Jezus daarbij. Het is ook een bevel van de Heer.

Paulus legt het op deze manier met grote klem bij de christenen van Tessalonica neer. Ze moeten luisteren en gehoorzamen, anders worden ze geïsoleerd van de overige broeders en zusters en zelfs onder tucht gezet. Kijk naar het slot van de tekst.

De naam van Christus is hier dus in geding. Hoe wil jij christen zijn en als christen leven? Dat is het punt.

3. Huisregel

"Broeders en zusters, op gezag van onze Heer Jezus Christus dragen wij u op u niet in te laten met broeders of zusters die hun werk verwaarlozen en niet leven volgens de traditie die wij hebben doorgegeven." (2 Tess. 3:6)

Wat is nu de traditie, die Paulus, Silvanus en Timoteüs, aan de christenen van Tessalonica heeft doorgegeven?

Ik noem die traditie maar even de huisregel voor christenen. (Traditie is niet het doorgeven van keuzes, maar het doorgeven van principes, waarbij je als christen zelf weer concrete keuzes moet maken. Zo een leesprek van een aantal weken geleden in Baflo.)

Paulus leerde deze huisregel van de Heer Jezus zelf. En hij legt hem in zijn naam ook aan de gelovigen voor, ter navolging.

Jezus gaf aan zijn leerlingen de opdracht nieuwe leerlingen *"te leren, dat ze zich in alles moeten houden al wat ik jullie opgedragen heb."* (Mat. 28:19)

Dat gaat kennelijk ook over je werkhouding en je inzet in het dagelijkse leven.

Paulus schrijft:

"U weet zelf wat het betekent ons na te volgen. Toen we bij u waren, hebben we ons dagelijks werk niet verwaarloosd en op niemands kosten geleefd. Integendeel, we hebben ons ingezet en ingespannen, dag en nacht hebben we gewerkt om niemand van u tot last te zijn." (2 Tess. 3:7,8)

Paulus heeft in Tessalonica niet op kosten van de gemeente willen leven, niet op andermans zak. Hij heeft bewust altijd in eigen kost voorzien. Dag en nacht werken als tentenmaker, naast de intensieve dienst als apostel van Christus en verkondiger van het evangelie.

Mocht Paulus geen ondersteuning van de gemeenten aanvaarden? Jazeker wel. Dat recht had hij evengoed als de andere apostelen. Gezanten van de Heer mogen aanspraak maken op hulp en gastvrijheid bij de broeders en zusters.

Die regel heeft de Heer zelf voor de verkondigers van het evangelie gegeven. Dat is een principe. 'De arbeider is zijn loon waard', zegt Jezus als hij zijn leerlingen uitzendt met het evangelie. Dat is regel in Gods huis sinds de tempeldienst.

Maar Paulus ziet vrijwillig af van zijn rechten als apostel. Hij heeft zelf gekozen voor de regel om niet afhankelijk te zijn van het onderhoud door de gemeenten waar hij komt. Dat is zijn eer. Misschien heeft het ook te maken met zijn verleden als vervolger van Christus' gemeente.

Paulus wil nu dat zijn lezers in Tessalonica dat principe volgen in gehoorzaamheid aan de Heer Jezus zelf. Wees niet afhankelijk van anderen, als je gezond bent en werken kunt. Leef niet uit andermans zak. Maar stel *"er een eer ... in alle rust uw eigen zaken te behartigen en uw eigen brood te verdienen."* (1 Tess. 4:11)

[Tussen haakjes: Paulus heeft het niet over mensen die arbeidsongeschikt zijn als gevolg van ziekte, ouderdom of handicap. Dan komt een ander principe om de hoek kijken: zorg voor armen en zwakken in de naam van Jezus Christus.

Ook een bevel van de Heer.]

Hard werken is een goede regel in de orde van Gods wereld. Het is goed, zegt de apostel, om geregeld te leven en je behoorlijk te gedragen, ook op de arbeidsmarkt. Dat geldt zeker in de gemeente van Christus. Juist daar, ook met het oog op de komst van de Heer. Want door zo te leven en te werken laat je zien dat Jezus je Heer is en dat je naar hem wilt luisteren.

Hard werken is goed. Maar hard werken is niet alles. Je leeft als christen niet om te werken, maar je werkt om te leven. Je werk mag niet je afgod worden. Wees geen workaholic. God wil zijn kinderen juist van zulke slavernij bevrijden. Denk aan de goede regel van het vierde gebod. God gunt de mensen elke week een dag rust. Om op adem te komen.

God de HEER gaf aan Israël door het jaar heen feestweken. Noem het vakantieperioden rond de feesten die God heeft voorgeschreven. Ook een principe, dat we overgeleverd gekregen hebben. En waarin we als christenen een keus kunnen maken.

Hier heb je tegelijk ook de spits van de rusttijden die God geeft. Alles gericht op God en op Christus: werken, rusten en vakantie vieren. Om van God en zijn werken te genieten.

Gericht op God worden onze werkdagen en onze vakantieperioden heilige dagen. Dat zit in het Engelse woord voor vakantie: 'holidays'. Dat is letterlijk: heilige dagen. Bij dit alles blijft de komst van de Heer Jezus Christus in zicht. Hij is en blijft de komende Heer. Die verwachting bepaalt je werkhouding en hoe je geniet van de vakantie.

4. Strafregeel

De bekendste woorden van de tekst – en van de hele brief – staan in vers 10: *"Toen we bij u waren, hebben we herhaaldelijk gezegd dat wie niet wil werken, niet zal eten."*

Die laatste woorden fungeren bij ons als een gezegde. We wrijven het, serieus bedoeld of niet, onder de neus van mensen die niet veel uitgesproken in onze ogen. Maar gevleugelde woorden slijten gemakkelijk af. En misbruik ligt op de loer. Dat is hier ook zo.

'Wie niet werkt, zal ook niet eten.' Zegt men dan. Maar dat staat er niet.

Zo gebruikt kan het een klap in het gezicht zijn van gepensioneerden, van arbeidsongeschikten, van WAO-ers, van zieke en gehandicapte mensen, van werklozen. Kortom van alle mensen buiten het arbeidsproces.

Maar voor zoiets leent de Heilige Geest de woorden van de Bijbel niet. Heel precies lezen dus, ook hier.

'Wie niet wil werken, zal niet eten,' zegt Paulus. Je zou dit haast een strafregel kunnen noemen. Voor de ongeregelde, werkonwillige mensen in de gemeente. Paulus bedoelt dat gemeenteleden zulke broeders niet kosteloos te eten hoeven geven. Je hoeft ze niet op jouw zak te laten leven.

Want deze mensen lappen Gods werkorde aan hun laars, misschien zelf met beroep op hogere geestelijke dingen. Misschien claimen ze wel bij hun broeders en zusters, dat ze recht op eten en levensonderhoud hebben.

Dat wijst Paulus rigoureuus van de hand, weer met beroep op de naam van de Heer Jezus Christus.

"We horen dat sommigen van u hun werk verwaarlozen, dat ze zich niet nuttig maken maar zich slechts onledig houden met nutteloze bezigheden. In naam van de Heer Jezus Christus dragen wij dergelijke mensen nadrukkelijk op rustig hun werk te doen en hun eigen brood te verdienen." (2 Tess. 3:11,12)

Paulus gebruikt een woordspeling die in het Nederlands moeilijk weer te geven is. Ongeveer zo zou het kunnen: Ze maken zich niet druk, maar ze maken wel veel drukte. Blabla dus.

Maar dat is geen werk. Het strijdt met Gods orde in de wereld. En de ongeregelde mensen worden daarvan terug geroepen.

Blijf rustig aan je werk. Ga aan het werk. Verdien je eigen kost en eet je eigen brood. Dat ziet Christus graag bij zijn leerlingen, bij de christenen. Je dagelijkse werk is niet minderwaardig bij God. Hij heeft dat net zo lief als vrome woorden. Het leven is immers één voor wie van Christus is.

In Christus wordt werken fijn. Net als vakantie houden. Want in Christus is God bezig de vloek van Genesis 3 weer op te heffen.

"Doe alles wat u zegt of doet in de naam van de Heer Jezus, terwijl u God, de Vader, dankt door hem." (Kol. 3:17)

Dat geldt voor werk en vrije tijd. En blijf ondertussen geloven: Christus komt wel! Luther schijnt een keer gezegd te hebben: "Als ik wist, dat de Heer Jezus morgen terug kwam, dan zou ik vandaag nog een appelboom planten."

5. Maatregel

Paulus spreekt de bewuste ongeregelde broeders niet rechtstreeks aan in zijn brief. Hij doet het via de gemeente van de Tessalonicenzen. In haar midden moet de brief worden voorgelezen. Dan horen de ongeregelde mensen dat vanzelf, als ze erbij zijn. En zij mogen het zich aantrekken wat de apostel zegt in de naam van de Heer Jezus. De broeders en zusters in de gemeente worden aangemoedigd om het goede te blijven doen en tegelijk op te passen voor de mensen die niet luisteren willen.

"Broeders en zusters, doe het goede, zonder op te geven." (2 Tess. 3:13^a)

Door het gepraat en gedoe van de ongeregelde mensen kunnen de gemeenteleden vermoeid raken. En een neerdrukkend gevoel van minderwaardigheid krijgen, als ze gewoon hun best blijven doen in hun dagelijkse werk.

Niet nodig, zegt Paulus. Blijf gewoon je werk goed doen. Blijf volhouden onder de zegen van God en door de kracht van de Heilige Geest.

Zo bent u een voorbeeld voor anderen. Van een dergelijk leven als kinderen van God en volgelingen van Jezus gaat veel uit naar je omgeving. Het is goed wanneer je collega's je kennen als een betrouwbaar persoon. Iemand die de kantjes er niet van af loop en dus niet smokkelt met de tijd van de baas.

Goed doen, goede werken doen, dat is gewoon je werk goed doen. Eerlijk en consciëntieus. Daar heeft de Heer plezier in bij zijn kinderen. Dat ziet hij graag en daarvoor geeft hij ook zijn Heilige Geest.

Het goede en positieve gedrag moet worden bevorderd. Maar het verkeerde en negatieve geïsoleerd. En de bedervende werking ervan zoveel mogelijk afgeschermd en uitgeschakeld.

Daarvoor moet de gemeente gepaste maatregelen nemen. Niet met zulke broeders en zusters omgaan alsof er niets aan de hand is. Althans als ze blijven weigeren gehoor te geven aan wat Paulus schrijft.

Wie niet horen wil moet voelen.

"Ga niet met hen om, dan zullen ze zich schamen. Behandel hen echter niet als vijanden, maar wijs hen als uw broeders en zusters terecht." (2 Tess. 3:14,15)

Maak je van zulke ongeregelde broeders en zusters los. Onttrek je aan hen, en zeker aan hun gedrag. Daarbij is de gemeenschap aan de maaltijden van de gemeente en aan het avondmaal in geding. Iemand die niet naar het bevel van de Heer wil luisteren, mag niet onbekommerd en onbelemmerd in de gemeenschap functioneren. Tegelijk moet je zo iemand niet als een vijand behandelen.

Wil iemand niet werken, dan zal hij, als hij zich verhardt ook niet eten van het brood van de Heer. De gemeente zal hem dat moeten verhinderen. Die maatregel schrijft de apostel voor, in de naam van de Heer Jezus Christus.

Hopelijk gaan mensen zich zo schamen en komen ze tot inkeer. En voegen ze zich weer in de geregelde orde van God in de wereld en in de kerk.

6. Vrede

Waar moet deze maatregel toe dienen? Waar moet alles wat Paulus, Silvanus en Timoteüs hierover schrijven, toe dienen?

De vrede! Het zal de vrede dienen, de vrede van God voor de gemeente van Christus en voor de wereld. Dat schrijft Paulus in de laatste verzen van deze brief. God is immers niet een God van wanorde maar van vrede.

Dat geeft Paulus de gemeente eigenhandig mee, als een waarmede.

"Moge de Heer van de vrede zelf u altijd en op elke wijze vrede geven. De Heer zij met u allen." (2 Tess. 3:16)

In de naam van de Heer Jezus mag u in vrede werken en in vrede vakantie vieren. Was getekend: Paulus, apostel van Jezus Christus.

"De genade van onze Heer Jezus Christus zij met u allen."

Amen.